

**LIETUVOS ADVOKATŪRA
ADVOKATŲ TARYBA**

**S P R E N D I M A S
DĖL ADVOKATŲ VEIKLOS PERŽIŪROS KONCEPCIJOS PINIGŲ PLOVIMO IR
TERORISTŲ FINANSAVIMO PREVENCIJOS SRITYJE**

2020 m. sausio 30 d. *N. 141*
Vilnius

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos advokatūros įstatymo 60 straipsnio 2 dalies 23 punktu, Lietuvos advokatūros advokatų taryba **n u s p r e n d ž i a**:

1. Patvirtinti advokatų veiklos peržiūros koncepciją pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos srityje (pridedama).
2. Nustatyti, kad šis sprendimas įsigalioja nuo 2020 m. sausio 30 d.

Advokatų tarybos pirmininkas

Ignas Vėgėlė

ADVOKATŲ VEIKLOS PERŽIŪROS KONCEPCIJA PINIGŲ PLOVIMO IR TERORISTŲ FINANSAVIMO PREVENCIJOS SRITYJE

Lietuvos advokatūra, įgyvendindama Pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos įstatymo (toliau – PPTFPĮ) 5 skirsnio nuostatas, savo iniciatyva, gavus pranešimą ar kitus duomenis, turi pradėti advokatų veiklos peržiūrą pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos priemonių įgyvendinimo srityje pagal peržiūros planą.

Lietuvos advokatūrai nevykdant PPTFPĮ nustatytų pareigų gali kilti administracinė atsakomybė pagal ANK 198 straipsnio 3 dalį, kurioje numatyta bauda juridinio asmens vadovui nuo 2000 Eur iki 3500 Eur, o už pakartotinį administracinį nusižengimą – nuo 3500 Eur iki 5800 Eur.

Užsienio valstybėse, įgyvendinant Europos parlamento ir Tarybos direktyvas, susijusias su pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencija nacionalinėje teisėje, Advokatūrų asociacijos siekiamos užtikrinti, kad advokatai būtų įdiegę kontrolės priemones ir procedūras, skirtas pinigų plovimo ir teroristų finansavimo rizikai nustatyti, periodiškai atlieka advokatų veiklos peržiūrą. Švedijoje, kaimyninėje Estijoje Advokatūrų asociacijos kasmet atlieka apie 35 advokatų kontorų peržiūras. Nyderlanduose, Danijoje ir kitose valstybėse veiklos peržiūros atliekamos remiantis apklausų rezultatais, nustatant rizikos lygmenis, pagal kuriuos atsirenkami subjektai veiklos peržiūrai. Apklausos vykdomos nustatant pareigą atsakyti į klausimus apie advokato veiklos formą, klientų tapatybės nustatymo procesus, jų vykdomus sandorius, pastebėtus įtartinus sandorius per atitinkamą laikotarpį ir pan., laikantis advokato profesinės paslapties standarto.

Analogiškai siūlytina Advokatų tarybai apsvarstyti ir įvertinti, ar minėta užsienio šalių praktika, pateikiant advokatams (advokatų kontorų, profesinių bendrijų atsakingiems asmenims) privalomą užpildyti klausimyną, galėtų būti pritaikyta Lietuvos advokatūros vykdomos pinigų plovimo prevencijos advokatų veiklos, įgyvendinant PPTFPĮ reikalavimus, peržiūros srityje.

Advokatų tarybai pritarus tokiam požiūriui, siūlytina pasirengimą prevencinei advokatų veiklos peržiūrai vykdyti žemiau nurodytais etapais.

I ETAPAS

Popierinių klausimynų siuntimas, pildymas, gavimas ir analizė sukeltų neracionalias administracines sąnaudas Lietuvos advokatūrai. Todėl vienintelis būdas vykdyti peržiūros veiklas – nuotoliniu būdu. Taip būtų operatyviai gaunami apklausos rezultatai, galima jų statistinė analizė. Tačiau šiuo metu Lietuvos advokatūra neturi jokių techninių galimybių tai padaryti, todėl tokias galimybes reikėtų sukurti. Atsižvelgiant į tai, siūlytina kuriamoje naujojoje advokatų savitarnos svetainėje papildomai kurti platformą, kurioje advokatai prisijungę prie savo paskyros galėtų užpildyti pateiktą pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos klausimyną.

Rezultatas/Tikslas	Terminas	Etapo darbai tikslui pasiekti
1. Numatyti kuriamos platformos funkcionalumus ir parengti preliminarią techninę specifikaciją IT specialistui	vasaris - kovas	i. Numatyti, kad platforma būtų maksimaliai patogiai ir paprastai naudojama, todėl reikia apsvarstyti detalesnę techninę užduotį: atsakymų

		<p>formavimas, išsaugojimas, pateikimas ir kt.;</p> <p>ii. Numatyti platformos prototipą: kaip atrodys prisijungusio advokato paskyra, kurioje bus matomas prašymas užpildyti klausimyną, nurodytas klausimyno tikslas, atsakymų pateikimo galutinis terminas ir galiausiai pats paruoštas klausimynas.</p>
2. Susitikimas su IT specialistu	vasaris-kovas (priklausomai nuo savitarnos kūrimo darbų eigos)	<p>i. Išsiaiškinti technines platformos kūrimo galimybes pagal parengtą preliminarią techninę specifikaciją ir IT specialisto alternatyvius pasiūlymus;</p> <p>ii. Numatyti platformos kūrimo finansinius ir laiko resursus.</p>
3. Užsienio šalių valstybių praktikos analizė dėl pinigų plovimo peržiūrą vykdančių subjektų	kovas - balandis	<p>i. Nuspręsti, kaip rengiamas klausimynas: ar jį turėtų parengti Lietuvos advokatūros administracija, ar būtų naudingas nepriklausomo eksperto klausimyno parengimas;</p> <p>ii. Išsiaiškinti, kokie subjektai dalyvauja advokatūros vykdomos peržiūros veiksmuose (pvz., Drausmės, Finansų grupės, Advokatų taryba ir pan.)</p> <p>iii. Pasirinkto modelio pritaikymas Lietuvos advokatūroje ir įvertinimas dėl naujų tvarkų, kuriomis vadovaujantis atliekama peržiūra, parengimo ir priėmimo.</p>

II ETAPAS

Pinigų plovimo prevencijos peržiūrai įgyvendinti, atsižvelgiant į užsienio šalių praktiką, parengiamas klausimynas.

Rezultatas/Tikslas	Terminas	Etapo darbai tikslui pasiekti
1. Klausimyno kūrimas	kovas – gegužė	<p>i. Išanalizuoti nacionalinio pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos atliktą vertinimą (FNTT planuoja pateikti 2020 m. I ketvirtį) ir nustatyti pinigų plovimo riziką advokatų profesinės veikloje;</p> <p>ii. Dalyvavimas nuolatinėje pinigų plovimo prevencijos VRM darbo grupėje ir informacijos gavimas apie Europos Tarybos ir kitų tarptautinių institucijų rekomendacijas dėl pinigų</p>

		<p>plovimo prevencijos užtikrinimo advokatų profesiniame sektoriuje;</p> <p>iii. Išversti į lietuvių kalbą užsienio šalių Advokatūrų naudojamus klausimynus;</p> <p>iv. Išnagrinėti užsienio valstybių Advokatūrų naudojamus klausimynus ir pritaikyti Lietuvos pinigų plovimo peržiūros jurisdikcijai;</p> <p>v. Nuspręsti dėl klausimyno konstrukcijos – atviro, uždaro ar mišraus tipo klausimai, numatant, kad klausimyno konstrukcija turės įtakos rezultatų sisteminimui ir vertinimui;</p> <p>vi. Konkrečių klausimų, orientuotų į mažos, vidutinės ir didelės rizikos advokatus (kontoras, profesines bendrijas) parengimas.</p> <p>vii. Klausimyno tvirtinimas Advokatų tarybos posėdyje.</p>
--	--	--

III ETAPAS

Parengtas klausimynas įkeliamas į klausimynų modulį. Advokatai informuojami apie pareigą užpildyti klausimyną. Prireikus siunčiami papildomi priminimai ir, esant poreikiui, teikiami raginimai asmeniškai. Užpildžius pakankamam advokatų skaičiui klausimynus, pradedamas klausimynų vertinimo etapas. Šio etapo darbai Lietuvos advokatūroje turėtų būti daromi periodiškai advokatų pinigų plovimo prevencijos peržiūros srityje.

Rezultatas/Tikslas	Terminas	Etapo darbai tikslui pasiekti
1. Gautų rezultatų sisteminimas ir vertinimas	spalis (priklausomai nuo savitarnos kūrimo darbų eigos)	<p>i. Advokatų (kontorų, profesinių bendrijų) rizikos lygio nustatymas: mažas, vidutinis, didelis;</p> <p>ii. Subjektų atranka veiklos peržiūrai, atsižvelgiant į gautus rezultatus kiekviename rizikos (mažos, vidutinės, didelės) lygmenyje;</p> <p>iii. Siūlomų peržiūrėti subjektų Advokatų tarybai pateikimas;</p> <p>iv. Peržiūros plano parengimas ir teikimas tvirtinti Advokatų tarybai.</p>

IV ETAPAS

Atlikus apklausą, vykdomas atrinktų subjektų veiklos peržiūra pagal nustatytus rizikos lygius, taikomos papildomos priemonės rizikai nustatyti.

Rezultatas/Tikslas	Terminas	Etapo darbai tikslui pasiekti
1. Vykdoma veiklos peržiūra	lapkritis – gruodis	i. Atrinktų pirmų dešimties pilotinių subjektų veiklos peržiūra: gaunami advokatų, advokatų padėjėjų,

		<p>darbuotojų, kitų asmenų, susijusių su galimais tiriamais pažeidimais žodiniai, rašytiniai paaiškinimai, informacija iš valstybės ir savivaldybės institucijų;</p> <p>ii. Gautos informacijos vertinimas;</p> <p>iii. Pagal poreikį atliekami papildoma veiklos peržiūra, privalomų nurodymų davimas, poveikio priemonių taikymas ir su tuo susijusių sprendimų rengimas ir priėmimas.</p> <p>iv. Įvertinamas peržiūros efektyvumas, esant poreikiui koreguojamas klausimynas, įvertinama, kaip efektyviau ir racionaliau galima vykdyti veiklas;</p> <p>v. Patvirtinamas („fiksuojamasis“) galutinis peržiūros modelis</p>
--	--	---

Rezultatai ir prognozės pinigų plovimo prevencijos peržiūros srityje

Svarbiausia informuoti advokatus, kad Advokatų tarybos vykdoma peržiūra yra vykdoma ne persekiojimo, o profesinės pagalbos tikslais. Esant neatitiktims, advokatams bus pateiktos rekomendacijos ir duotas laikas rekomendacijoms įgyvendinti. Praėjus laikui, gali būti atlikta pakartotinė peržiūra. Tik tuo atveju, jeigu advokatas nesiims pakankamų veiksmų įgyvendinti rekomendacijas, gali būti pradėta drausmės procedūra.

Etapų įgyvendinimo Lietuvos advokatūroje rezultatas/tikslai
1. Lietuvos advokatūroje, įgyvendinant PPTFPĮ reikalavimus, periodiškai vykdyti advokatų veiklos peržiūrą pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos srityje;
2. Vykdam advokatų veiklos peržiūrą pinigų plovimo prevencijos srityje nustatyti, ar advokatai laikosi PPTFPĮ, Advokatų tarybos sprendimu patvirtintų taisyklių ir rekomendacijų;
3. Protingu periodiškumu apklausų būdu vykdyti advokatų atliekamų sandorių, klientų stebėseną, siekiant aptikti neįprastą veiklą ir gilinti aplinkybių, kurios gali reikšti pinigų plovimo ar teroristų finansavimo riziką analizę;
4. Skatinti advokatus atnaujinti ir saugoti informaciją, įgyvendinant kliento (naudos gavėjo) stebėseną laikantis PPTFPĮ reikalavimų;
5. Atsižvelgiant į gautus atliktos apklausos rezultatus, turėti objektyvų faktinį pagrindą pradėti išsamesnę advokatų (kontorų) veiklos peržiūrą, nustačius advokato (kontoros, profesinės bendrijos) veiklos rizikos lygį;
6. Išlaikomas advokatų bendruomenės nepriklausomumas ir įgyvendinama savireguliacija pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos srityje, FNTT ir kitoms institucijoms nedarant įtakos Lietuvos advokatūros vykdomai peržiūrai.

Išvada: Advokatų tarybai siūlytina protingu periodiškumu, atsižvelgiant į kintančias aplinkybes ir advokato veiklos rizikos lygį, į nacionalinio pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos vertinimo rezultatus, taip pat į Lietuvos advokatūroje gaunamus apie įtartinas pinigines operacijas ar sandorius pranešimus ir kt., tvirtinti advokatų (kontorų, profesinių bendrijų) peržiūros planą, kurio sudėtinė dalis būtų advokatams skirtas klausimynas, padedantis nustatyti pinigų plovimo ir teroristų finansavimo riziką advokatų profesinėje veikloje.

Atliekamos advokatų veiklos peržiūros pirmieji darbai Lietuvos advokatūroje: Advokatų tarybai pritarus pristatytai pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos peržiūros koncepcijai, būtų pradedami nuotolinės apklausos techninių sąlygų sudarymo, klausimyno rengimo ir kiti su tuo susiję darbai.

Iššūkiai: Lietuvos advokatūros vykdoma advokatų (kontorų, profesinių bendrijų) veiklos peržiūra pareikalaus papildomų administracinių ir finansinių resursų, už nuolatinę peržiūrą atsakingų ir ją vykdančių darbuotojų. Taip pat galimai reikės parengti, o Advokatų tarybai tvirtinti tvarkas ir peržiūros planą pagal kurias bus vykdoma advokatų veiklos peržiūra pinigų plovimo prevencijos srityje.